

плъзнахме всички по земедѣлскитѣ села, чаящи хлѣбъ:—безпомощни и принизени. Пазаряха ни като пѣдари. (Имаше: „Ха дай рѣка, даскале!“ А после: „Ха, полей сега пазарлька, даскале!“).

Гражданска издѣржливост — и наука, и изкуства,—въобще материалніятѣ и духовенъ устремъ у единъ народъ иде отъ по-силно или по-слабо подсъзнательно национално самочувство. А веднага следъ освобождението у насъ се получи опасна раздвоеностъ. Центроветѣ на възродителния романтизъмъ — скотовъдско-еснафскитѣ паланки — се превърнаха на развѣждни станции за разсилни, стражари и изборни шайкаджии. А се възмогнаха полскитѣ села — турскитѣ чифлигари и ратаи, които съвсемъ не бѣха засегнати отъ възродителния подемъ. Тази раздвоеностъ продължава все още... Трѣбва да я надживѣмъ, за да чувствуемъ наново задъ себе си интуицията на цѣлостно племе.

Тренѣтъ потегли бавно и тежко. Младитѣ изпращащи ме гледатъ съ омиление. То-ва ме трогва, — размахвамъ шапка и викамъ:
— Горещо ви благодаря, млади хора! Но...
да проучимъ селата си! . . .

Край.

